

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE

DEPARTMENT OF MONUMENT CARE

STARO - NOVÉ MĚSTSKÉ LÁZNĚ

OLD - NEW URBAN SPA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Nikola Křídová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.

BRNO 2017

Zadání bakalářské práce

Číslo práce: FA-BAK0031/2016
Ústav: Ústav památkové péče
Studentka: **Nikola Křídová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.**
Akademický rok: 2016/17

Název bakalářské práce:

Staro - nové městské lázně

Zadání bakalářské práce:

Obnova a využití bývalých městských lázní v Brně - Zábrdovicích s ohledem na předpokládaný rozvoj sousedních částí města.

Cílem práce je vyhledání optimálního využití této významné památky brněnského funkcionalismu a návrh architektonické úpravy (včetně možnosti nové přístavby) areálu ve vazbě na nejbližší okolí.

Rozsah grafických prací:

Urbanisticko -architektonická studie

TEXTOVÁ ČÁST

Textová část bude obsahovat Průvodní zprávu projektu na formátu A4 (297 x 210 mm) na výšku. Minimální rozsah průvodní zprávy bude max.3 normostrany (60 úhozů na řádek, 30 řádků na stranu - tj. např. písmo Arial, velikost 12, řádkování odstavce 1.5, okraje 25 mm).

VÝKRESOVÁ ČÁST

SITUACE

Situace navrhované zástavby a okolí v rozsahu dle podkladu P.02. Výkres musí dostatečným způsobem dokumentovat urbanistické řešení, zejména plochu zastavěnou nadzemními podlažími, plochu zastavěnou podzemním podlažími, napojení stavby na dopravní infrastrukturu.

PŮDORYSY - MĚŘÍTKO 1:200 (1:100)

Půdorysy všech podlaží (typická tj. opakující se podlaží znázorněna pouze jednou s uvedením ostatních shodných podlaží). Jednotlivé plány musí dostatečným způsobem znázornit funkční využití jednotlivých částí, koncepční řešení nosné konstrukce, koncepční řešení vertikálních a horizontálních komunikací a provozní řešení návrhu.

ŘEZY, POHLEDY

Typický příčný a podélný řez se znázorněním vztahu k přilehlým stávajícím budovám. Čelní pohledy z ulice Brabansko, Malá Dlážka a z vnitrobloku vč. přilehlých sousedních objektů. Výkres musí dostatečným způsobem znázornit výškové řešení jednotlivých úrovní navrhované zástavby (např. konstrukční výšky jednotlivých podlaží).

FASÁDA, DETAIL

Typický svislý řez fasádou a pohled na odpovídající fragment fasády. Výkres musí dostatečně znázorňovat konstrukční a materiálové řešení obvodového pláště vč. navazujících konstrukcí, a to od úrovně základové spáry po atiku (nejvyšší bod) objektu.

PERSPEKTIVY

vizualizace ze 3D modelu, exteriér, interiér

MODEL

Model bude zpracován v měřítku 1:500 jako vkládací do podložek předem připravených skupinami studentů. Materiál, barva ani grafické zpracování není určeno.

PREZENTAČNÍ PANEL

Panel prezentující koncept a řešení projektu a pro potřeby vystavení, požadovaný obsah viz bod 5.6.. Panel bude zpracován na formátu 70x100cm na výšku a podlepen kapa deskou. Při dolním okraji bude vynechán pruh v šířce 7cm pro dodatečné vlepení identifikace.

Seznam literatury:

E. Neufert: Navrhování staveb, Consultinvest 2000

Metodická směrnice NPÚ: Novostavba v historickém prostředí

P. Borský, D. Černoušková: SHP Městské lázně v Brně - Zábřovicích, 2016

Termín zadání bakalářské práce: 13.2.2017

Termín odevzdání bakalářské práce: 9.5.2017

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Nikola Křídová
student(ka)

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.
vedoucí ústavu

V Brně dne 13.2.2017

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

Průvodní zpráva

I. Úvodní informace

Předmětem bakalářské práce zpracovávané na ústavu Památkové péče Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně je přestavba objektu bývalých Městských zimních lázní v Zábrdovicích, Zábrdovická 158/13, Brno – Židenice s funkčně navazující novostavbou a ideový koncept přestavby Zbrojovky.

Možným investorem přestavby lázní by mohlo být město Brno, které je majitelem, případně firma Starez-Sport, a.s., která má celý komplex zimních a letních lázní v pronájmu.

Přestavba lázní s novostavbou je zpracovávána na úrovni architektonické a Zbrojovka na úrovni urbanistické studie.

II. Průvodní zpráva

Městské lázně v Zábrdovicích

Areál lázní se nachází na katastrálním území Zábrdovice na pozemku nacházejícím se mezi ulicemi Zábrdovická a Lazaretní, podél jeho východní strany vede železnice. Na severní straně lázní navazuje areál Zbrojovky a na východní straně se v blízkosti nachází vojenská nemocnice. Okolní zástavba má neucelenou urbanistickou koncepci a vychází ze skutečnosti, že se jednalo o průmyslovou oblast.

V jižní části areálu při Zábrdovické ulici je umístěn třípodlažní objekt zimních lázní se sprchovými, vanovými, horkovzdušnými a parními lázněmi, ve vstupním křídle jsou umístěny pokladny, prostory pro personál a první pomoc, v druhém nadzemním podlaží se nachází restaurace s výčepem, která byla přístupná jak z ulice, tak i z koupaliště.

Letní lázně jsou tvořeny jednotraktovým dvoupodlažním objektem s ochozem a pochůzí střechou. V protaženém podélném křídle je instalováno technické zázemí letních lázní a chlorovna. Na boční křídlo navazuje pergola s bufetem.

Zimní lázně tvoří třípodlažní jednotraktový objekt o délce 45 a šířce 9 metrů a polozahloubeným suterénem, ve kterém bylo soustředěno technické zázemí. Objekt má železobetonovou rámovou konstrukci s vnitřními nosnými pilíři. Obvodový plášť osazená na konzolám je tvořen železobetonovými sloupky a výplňovým cihlovým zdivem. Okna byla původně ocelová, ale později nahrazena sklobetonovými tvárnicemi.

Objekt zimních lázní je v dnešní době nevyužitý, z části kvůli tomu, že jejich původní účel, je v dnešní době, kdy má každá domácnost své vlastní hygienické zázemí, překonaný. Mezi dalšími důvody by se dala zmínit specifické typologické uspořádání vyplývající z původní funkce a nevyhovující tepelně-technické vlastnosti použitých materiálů a konstrukcí.

Území se nachází v záplavovém území řeky Svitavy a částečně zasahuje do ochranného pásma železnice, v těsné blízkosti se nachází kontaminované území Zbrojovky.

Hlavní myšlenkou mého návrh bylo propojení lázní s Vojenskou nemocnicí a vytvoření nového rehabilitačního centra, které by zahrnovalo budovu zimních lázní a novostavbu vzniklou mezi nemocnicí a lázněmi. V novostavbě by se zároveň nacházela restaurace nabízející možnost stravování pro ty, kteří mají specifické stravovací nároky z důvodu předepsané diety a nahrazovala by restauraci, která se nacházela původně v lázních.

Tímto způsobem by se rozšířil areál nemocnice, která se již začala rozrůstat mimo svůj stávající, vznikly by nové venkovní rekreační plochy pro pacienty i obyvatele okolní, a to na pěších zónách za nemocnicí a za lázněmi. Funkce rehabilitačního centra, jelikož je v mnohém podobná té původní, dovoluje své vložení a zachování podobného typologického uspořádání, jaké měla stavba původně.

Vstupní část by byla zachována ve své stávající podobě a z ní by se následně vcházelo do části s ordinacemi lékařů nebo části samotného rehabilitačního centra, obě by byly přístupné i bezbariérově. Ze vstupní haly se i do zázemí zaměstnanců – denní místnosti, šatny a hygienického zázemí. První nadzemní podlaží, ve kterém se nachází vodoléčebný sál s parními lázněmi a vířivkou a suterén v bazénu jsou zamýšleny pro kombinovaný provoz pacientů a běžných pacientů, jejich oddělení by bylo časové. Další dvě patra, které navazují na původní uspořádání kabin pro sprchové a vanové lázně, ve 3np je to elektrooléčba a klasické rehabilitační cvičení. Ve 4np to jsou masáže a zábaly.

V druhé části zimních lázní, ve které se dříve nacházela restaurace, jsem umístila ordinace s čekárnami, hygienické zázemí pro pacienty se nachází nad zázemím personálu v 1,5np.

Letním lázním ponechávám jejich charakter a pouze obnovuji uspořádání šaten s šatnovými kabinami na ochozu.

Výraznějšími změnami na vnějším vzhledu zimních lázní je nahrazení sklobetonových tvárnic za čtyřdílná okna v ocelovém rámu, jaká byla v lázních po dokončení, a nahrazení béžové omítky bílou. Terasa nad vstupem bude částečně zastavěna, aby umožnila rozšíření schodiště, k ordinacím. Na východním konci lázní bude přistavěno únikové otevřené schodiště, které bude v zimním období ohříváno.

Lázně budou zatepleny zevnitř tepelně izolační omítkou THERMOSILIT ve vrstvě 100 mm, vnitřní tepelně vlhkostní mikroklima bude řešeno pomocí vzduchotechniky. Veškeré technické zařízení bude umístěno v technickém podlaží novostavby, pouze bazénová technika se bude nacházet v druhém suterénu stávající stavby.

Do podoby letních lázní jsem se rozhodla příliš nezasahovat, pouze jsem navrhla obnovu dřevěného roštu na střeše podélného křídla a odstranění tobogánu.

Novostavba

Novostavba rehabilitačního centra se nachází na ulici Šámalově na místě dnešních garáží. Konstrukčně se jedná o kombinaci stěnového a skeletového železobetonového systému. Kromě proskleného nároží stavba přejímá členění od stávající budovy. Střecha je plochá nepochází.

Na nároží do Zábrdovické ulice se nachází restaurace nabízející možnost stravování pro ty, kteří mají specifické stravovací nároky z důvodu předepsané diety a nahrazuje restauraci umístěnou v lázních problematicky ve druhém nadzemním podlaží.

Do městské třídy jsou otevřeny přízemní obchody, zbylou plochu stavby zabírají ordinace administrativa a samotný rehabilitační provoz. Ve 2np se nacházejí prostory úseku léčby prací se skladem a dílnou. Ve 3np je umístěna místnost pro nácvik denních činností pro pacienty s dočasným nebo trvalým poškozením motorických funkcí. Ve 3np je umístěn úsek léčebného tělocviku s tělocvičnou a místnostmi pro individuální cvičení. Z tohoto patra vede lávka na pobytovou střechu vedlejšího objektu, ve kterém jsou zamýšleny obchody otevřené do městské třídy a v části otočené k městským lázním umístění mateřské školy s denním stacionářem pro seniory

V suterénu stavby se nachází technické podlaží novostavby i lázní.

Orientační údaje o stavbě

Zastavěná plocha lázní: 822 m²

Podlahová plocha lázní: 2 478m²

Obestavěný prostor lázní: 10 855 m³

Zastavěná plocha novostavby: 1 331 m²

Podlahová plocha novostavby: 3 935 m²

Obestavěný prostor novostavby: 1331 m³

Cenový odhad

Cenový odhad jsem stanovila na základě Cenových ukazatelů ve stavebnictví pro rok 2016 na 256.670.000 Kč, z toho na novostavbu připadá 181 773 000 Kč a na stávající stavbu 74 886 000 Kč, ale vzhledem k tomu, že bylo zanedbáno mnoho skutečností, předpokládám, že náklady by byly mnohem vyšší.

Zbrojovka

Při návrhu urbanistického řešení území Zbrojovky jsem se snažila zachovat co největší množství původních továrních objektů, ale tížit tím pohyb a orientaci po území. Vlakové nádraží jsem přesunula na tuto stranu železnice.

Zástavbu jsem řešila jako blokovou, výjimky tvoří stávající objekty, podél železnice jsem umístila administrativu a stavby dopravní infrastruktury – parkovací dům a nádraží a parkoviště. Na zbylé části území je převažující funkcí bydlení, z důvodu záplavového území doplněné komerčním parterem.

Území bude obslouženo odkloněnou tramvají číslo 2, odklonem dojde k vynechání zastávky Vojenská nemocnice, která bude nahrazena na nové trase. Po celém území budou zřízena podélná stání, v blízkosti vlakového nádraží parkoviště a parkovací dům.

III. Projektová příprava obnovy

Při přípravě svého návrhu jsem vycházela ze Stavebně historického průzkumu zpravovaného PhDr. Dagmar Černouškovou a PhDr. Pavlem Borským, CSc., studia historických fotografií a plánů samotných lázní, tak podobných příkladů. Následně sem využila zaměření stávajícího stavu a návrh vyklizovacích prací od Ing. Ludvíka Slámy z roku 2013.

Sama jsem kromě studie lázní zpracovala adaptační výkres s vyznačením bouraných a přistavovaných konstrukcí.

Ve svém návrhu jsem se rozhodla některá doporučení z SHP neuposlechnout, jedná se hlavně o využití restaurace a doporučený provoz, i když mnou navrhovaný je původní funkci velmi blízký. Naopak se snažím zachovat alespoň podobný dojem jako vytváří stávající dispozice.

9.5.2017 v Brně

Nikola Křídová